

บันทึก

เรื่อง หรือปัญหาทางปฏิบัติ (ปัญหาการปฏิบัติตามพระราชกำหนดนิรโทษกรรม
แก่ผู้ก่อความไม่สงบเพื่อยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินระหว่างวันที่ ๓๑
มีนาคม ถึงวันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๔ พ.ศ. ๒๕๒๔)

กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือ ลับมาก ที่ มท.๐๒๐๕ (๓)/๖๑๗ ลงวันที่ ๒๖
พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ระหว่างวันที่ ๓๑ มีนาคม
ถึงวันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๔ ได้มีผู้ก่อความไม่สงบขึ้นเพื่อยึดอำนาจการปกครองโดยใช้
กำลังอาวุธเข้ายึดสถานที่ราชการสำคัญหลายแห่งอันเป็นการกระทำความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ
ภายในราชอาณาจักร ต่อมาทางรัฐบาลได้ออกพระราชกำหนดนิรโทษกรรมแก่ผู้ก่อความไม่สงบ
เพื่อยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินระหว่างวันที่ ๓๑ มีนาคม ถึงวันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๔
พ.ศ. ๒๕๒๔ โดยมาตรา ๓ บัญญัติว่า "บรรดาการกระทำทั้งหลายทั้งสิ้นของบุคคลใด ๆ ซึ่งได้
กระทำเนื่องในการก่อความไม่สงบเพื่อยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน ระหว่างวันที่ ๓๑ มีนาคม
ถึงวันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๔ ไม่ว่าผู้กระทำจะได้กระทำในฐานะตัวการ ผู้สนับสนุน ผู้ใช้ให้
กระทำ หรือผู้ถูกใช้ให้กระทำ หากการกระทำนั้นเป็นความผิดต่อกฎหมายก็ให้ผู้นั้นพ้นจาก
ความผิดและความรับผิดและถ้ากระทำความผิดดังกล่าวถูกควบคุมตัวอยู่ในระหว่างการสอบสวนให้ปล่อย
ตัวไปในวันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ ความในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่ผู้ที่มีได้ไปรายงานตัวต่อ
กองอำนวยการร่วมรักษาความสงบแห่งชาติ และพนักงานสอบสวนได้ออกหมายจับไว้แล้วก่อน
วันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ" และมาตรา ๔ บัญญัติว่า "การนิรโทษกรรมตามพระราชกำหนดนี้
ไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่ผู้ได้รับนิรโทษกรรมในอันที่จะเรียกร้องสิทธิ หรือประโยชน์ใด ๆ ทั้งสิ้น และ
ผู้ใดจะอ้างพระราชกำหนดนี้เพื่อให้ตนพ้นจากการถูกลงโทษทางวินัย หรือถูกดำเนินการเพื่อ
ลงโทษทางวินัยอันเนื่องมาจากการกระทำที่ได้รับนิรโทษกรรมตามมาตรา ๓ มิได้"

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชกำหนดนิรโทษกรรมดังกล่าวมี
ปัญหาในทางกฎหมายและทางปฏิบัติเกี่ยวกับทางวินัยข้าราชการ คือ

๑. ข้าราชการผู้มีกรณีแสดงให้เห็นว่าได้ร่วมก่อความไม่สงบเพื่อยึดอำนาจการ
ปกครองแผ่นดิน ระหว่างวันที่ ๓๑ มีนาคม ถึงวันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๔ แต่ยังไม่ได้ออก
ลงโทษทางวินัย หรือยังไม่ได้ถูกแต่งตั้งกรรมการสอบสวนวินัย ทางราชการจะต้องแต่งตั้ง
กรรมการสอบสวนวินัยแก่ข้าราชการผู้นั้น หรือไม่

๒. หากต้องแต่งตั้งกรรมการสอบสวนวินัยและการสอบสวนปรากฏว่าข้าราชการ
ผู้นั้นได้ร่วมก่อความไม่สงบขึ้นเพื่อยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินจริงทางราชการจะลงโทษทาง
วินัยข้าราชการผู้นั้นในฐานความผิดที่ได้กระทำนั้นได้หรือไม่

กระทรวงมหาดไทยจึงหารือมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อถือเป็น
ทางปฏิบัติ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงมหาดไทยแล้ว เห็นว่า พระราชกำหนดนิรโทษกรรมแก่ผู้ก่อความไม่สงบเพื่อยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน ระหว่างวันที่ ๓๑ มีนาคม ถึงวันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๔ พ.ศ. ๒๕๒๔ บัญญัติไว้ในมาตรา ๓^๑ ให้ผู้ซึ่งกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดเนื่องในการก่อความไม่สงบเพื่อยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินในระหว่างวันที่ ๓๑ มีนาคม ถึงวันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๔ ไม่ว่าจะได้กระทำในฐานะตัวการผู้สนับสนุน ผู้ใช้ให้กระทำ หรือผู้ถูกใช้ให้กระทำ พ้นจากความผิดและความรับผิดแต่อย่างใดก็ตามพระราชกำหนดดังกล่าวก็ได้บัญญัติไว้ชัดเจนในมาตรา ๔^๒ ว่า ผู้ได้รับนิรโทษกรรมจะอ้างพระราชกำหนดนี้เพื่อให้ตนพ้นจากการถูกลงโทษทางวินัยหรือถูกดำเนินการเพื่อยกโทษทางวินัยอันเนื่องมาจากการกระทำที่ได้รับนิรโทษกรรมตามมาตรา ๓ มิได้ ฉะนั้น จึงเห็นได้ชัดจากบทบัญญัติของกฎหมายว่า แม้บุคคลซึ่งได้กระทำความผิดเนื่องในการก่อความไม่สงบเพื่อยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน ระหว่างวันที่ ๓๑ มีนาคม ถึงวันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๔ จะพ้นจากความผิดและความรับผิดตามกฎหมายโดยผลของมาตรา ๓ แห่งพระราชกำหนดฉบับนี้ก็ตาม แต่ถ้ามการกระทำของบุคคลดังกล่าวเป็นความผิดทางวินัยด้วยแล้ว ผู้กระทำความผิดต้องรับผิดชอบทางวินัยโดยไม่สามารถจะอ้างประโยชน์ที่ตนได้รับนิรโทษกรรมได้

สำหรับข้อหารือของกระทรวงมหาดไทยที่ว่า ทางราชการจะต้องตั้งกรรมการสอบสวนวินัยข้าราชการผู้มีกรณีแสดงให้เห็นว่าได้ร่วมก่อความไม่สงบเพื่อยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน ระหว่างวันที่ ๓๑ มีนาคม ถึงวันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๔ ซึ่งยังมีได้ถูกลงโทษทางวินัยหรือยังมิได้ถูกตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัย หรือไม่ และจะลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการผู้นั้นได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า พระราชกำหนดฉบับนี้มีได้ห้ามการสอบสวนทางวินัย แต่กลับบัญญัติไว้ชัดเจนในมาตรา ๔ ว่าผู้ที่ได้กระทำการอันได้รับนิรโทษกรรมตามมาตรา ๓ จะอ้างพระราชกำหนดนี้ให้พ้นจากการถูกลงโทษทางวินัยหรือถูกดำเนินการเพื่อยกโทษทางวินัยไม่ได้ ส่วนปัญหาที่ว่า จะต้องมีการแต่งตั้งกรรมการสอบสวนและพิจารณาลงโทษทางวินัยหรือไม่ นั้น ย่อมเป็นปัญหาซึ่งจะต้องพิจารณาตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการนั้น หาใช่ปัญหาตามพระราชกำหนดนิร

^๑ มาตรา ๓ บรรดาการกระทำทั้งหลายทั้งสิ้นของบุคคลใด ๆ ซึ่งได้กระทำเนื่องในการก่อความไม่สงบเพื่อยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน ระหว่างวันที่ ๓๑ มีนาคม ถึงวันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๔ ไม่ว่าผู้กระทำจะได้กระทำในฐานะตัวการผู้สนับสนุน ผู้ใช้ให้กระทำ หรือผู้ถูกใช้ให้กระทำ หากการกระทำนั้นเป็นความผิดต่อกฎหมายก็ให้ผู้กระทำนั้นพ้นจากความผิดและความรับผิด และถ้าผู้กระทำดังกล่าวถูกควบคุมตัวอยู่ในระหว่างการสอบสวนให้ปล่อยตัวไปในวันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ

ความในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่ผู้ที่มีได้ไปรายงานตัวต่อกองอำนวยการร่วมรักษาความสงบแห่งชาติ และพนักงานสอบสวนได้ออกหมายจับไว้แล้วก่อนวันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ

^๒ มาตรา ๔ การนิรโทษกรรมตามพระราชกำหนดนี้ไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่ผู้ได้รับนิรโทษกรรมในอันที่จะเรียกร้องสิทธิ หรือประโยชน์ใด ๆ ทั้งสิ้น และผู้ใดจะอ้างพระราชกำหนดนี้เพื่อให้ตนพ้นจากการถูกลงโทษทางวินัยหรือถูกดำเนินการเพื่อยกโทษทางวินัยอันเนื่องมาจากการกระทำที่ได้รับนิรโทษกรรมตามมาตรา ๓ มิได้

โทษกรรมฉบับนี้ไม่

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการ ฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๖๔